

Република Србија
УСТАВНИ СУД
Број: УО-199/2013
20. 04. 2015. године
Београд

СКУПШТИНА АП ВОЈВОДИНЕ
НОВИ САД

Примљено: 21-04-2015		
Орг. јед.	Број	Прилог
06	6-4	2013.

Уставни суд, Велико веће, у саставу: председник Суда Весна Илић Прелић, председник Већа и судије др Драгиша Б. Слијепчевић, др Марија Драшкић, др Агнеш Картаг Одри, др Горан П. Илић, Сабахудин Тахировић, др Драган Стојановић и мр Милан Марковић, чланови Већа, на основу члана 167. став 1. тачка 4. Устава Републике Србије на седници одржаној 19. фебруара 2015. године, донео је

ЗАКЉУЧАК

Одбацује се иницијатива за покретање поступка за оцену уставности и законитости одредаба чл. 1. и 2. Покрајинске скупштинске одлуке о полагању пријемног испита, односно испита за проверу склоности и способности за упис на високошколску установу на језицима националних заједница („Службени лист Аутономне покрајине Војводине“, број 15/13).

Образложење

Уставном суду поднета је иницијатива групе посланика Скупштине Аутономне покрајине Војводине за оцену уставности и законитости одредаба чл. 1. и 2. Покрајинске скупштинске одлуке о полагању пријемног испита, односно испита за проверу склоности и способности за упис на високошколску установу на језицима националних заједница. По мишљењу иницијатора оспореним одредбама чл. 1. и 2. Покрајинске скупштинске одлуке којима је прописана обавеза високошколских установа на територији АП Војводине да омогући полагање пријемног испита на језицима националних мањина за кандидате који су похађали средње образовање на неком језику националне мањине на коме се изводи настава на територији АП Војводине, у случају да кандидат истакне такав захтев „повређен“ је члан 72. Устава Републике Србије, члан 38. Закона о надлежностима АП Војводине и члан 80. став 2. Закона о високом образовању, јер је Скупштина АП Војводине овом одлуком сама нормирала обавезу полагања пријемног испита на језицима националних заједница коју високошколска установа сагласно свом Уставом зајемченом положају може да пропише „једино кроз сопствени статут“. Такође, оспорене одредбе Покрајинске скупштинске одлуке, у супротности су са одредбом члана 80. став 2. Закона о високом образовању јер прописују обавезу за високошколске установе на територији АП Војводине полагања пријемног испита на језицима националних заједница која може бити прописана једино законом. Како су се уставотворац и законодавац јасно определили и гарантовали

границе аутономности високошколске установе, то је по оцени иницијатора Покрајинска одлука „тешко повредила ово уставно јемство и законске границе за њено остварење“.

Одбор за прописе Скупштине АП Војводине, као овлашћено радно тело доносиоца акта, у одговору наводи: да је Скупштинска одлука донета са циљем да операционализује уставно начело о једнакости грађана, односно о пуној и ефективној равноправности припадника националних мањина зајемченог чланом 14. став 2. Устава Републике Србије; да је у складу са чланом 79. Устава Аутономној покрајини Војводини обезбеђено да припадници националних мањина похађају предшколско, основно и средње образовање на матерњем језику; да је право и обавеза која је прописана Скупштинском одлуком директно повезана са правом припадника националних мањина на образовање на матерњем језику јер пружа могућност да се приликом полагања пријемног испита омогући што већа ефективна равноправност оних који су средње образовање стекли на српском језику и оних који су средње образовање стекли на неком језику националних мањина; да аутономија високошколских установа никако не подразумева да се на основу Устава и закона високошколским установама не могу прописати одређене обавезе које не могу бити противуставне, а у случају да су Покрајинском скупштинском одлуком утврђене као обавезе, она не сме да крши ни одредбе закона и мора бити утемељена на Уставу и закону и да је обавеза прописана оспореном Скупштинском одлуком управо таква. У одговору се даље наводи: да је питање пријемног испита повезано са средњим образовањем као и високим образовањем јер претходи високом образовању, а надовезује се на средње образовање; да од 2001. године када је ово питање изворно нормирано одлуком Скупштине АП Војводине постоји континуирана пракса полагања пријемног испита на језицима националних мањина на готово свим високошколским установама на територији АП Војводине; да су одредбе Покрајинске скупштинске одлуке преузете и у опште акте многих високошколских установа и да би се престанком важења одлуке смањило достигнути ниво уживања мањинских права у области образовања у АП Војводини чиме би се „директно“ прекршила одредба члана 20. став 2. Устава. На крају се указује да обавеза која се у овом случају „намеће високошколским установама нема апсолутни карактер“ и да она зависи од расположивих људских ресурса установе, и да у случају недостатка тих ресурса, установа се може ослободити ове обавезе.

У претходно спроведеном поступку, Уставни суд је констатовао, да је Покрајинску скупштинску одлуку о полагању пријемног испита, односно испита за проверу склоности и способности за упис на високошколску установу на језицима националних заједница („Службени лист АП Војводине“, број 15/13) донела Скупштина АП Војводине на основу члана 34. алинеја 2, а у вези са чланом 22. Статута Аутономне покрајине Војводине („Службени лист АП Војводине“, број 17/09) који је престао да важи 30. маја 2014. године ступањем на снагу важећег Статута Аутономне покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, број 20/14). Одлуком се у члану 1. утврђује право кандидата на полагање пријемног испита, односно испита за проверу склоности и способности за упис на факултет, односно уметничку академију, у саставу универзитета, академију струковних студија, високу школу и високу школу струковних студија на територији АП Војводине на матерњем језику, односно на језику националне заједнице на коме је кандидат стицао средње образовање и васпитање, под условом да на територији АП Војводине постоји средњошколска установа у

којој се образовање и васпитање одвија на том језику (оспорен). Одлуком се у члану 2. прописује да је високошколска установа дужна да омогући кандидату полагање пријемног испита за проверу склоности и способности на језику националне заједнице, ако на високошколској установи постоје наставници или сарадници за оцену знања кандидата на том језику, а ако на високошколској установи нема наставника или сарадника за оцену знања кандидата на неком од језика националних заједница, високошколска установа је дужна да најкасније до 1. априла, а за школску 2013/2014. годину до 1. маја 2013. године, поднесе образложени захтев за ослобађање од обавезе из става 1. овог члана Одлуке у односу на тај језик националне заједнице, покрајинском органу управе надлежном за послове високог образовања (оспорен). Одредбама чл. 3. до 7. Покрајинске скупштинске одлуке прописано је: право кандидата да се приликом подношења пријаве на конкурс за упис на студије определи за језик националне заједнице на коме ће полагати пријемни испит, односно испит за проверу склоности и способности, а да високошколска установа обавештава кандидата о језицима националних заједница на којима ће се организовати полагање пријемних испита (члан 3.); да ће високошколска установа ускладити опште акте којима се уређује полагање пријемног испита, односно испити за проверу склоности и способности са овом одлуком у року од 30 дана од дана ступања на снагу ове одлуке (члан 4.); да надзор над применом ове одлуке врши покрајински орган управе надлежан за послове високог образовања (члан 5.); да ступањем на снагу ове одлуке престаје да важи Покрајинска скупштинска одлука о полагању класификационог испита, пријемног испита, односно испита за проверу склоности и способности за упис на вишу школу и факултет на језицима народности („Службени лист АП Војводине“, бр. 5/01 и 18/09 - Промена назива акта) (члан 6.) и да ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу АП Војводине“ (члан 7.).

Уставом Републике Србије утврђено је: да Република Србија штити права националних мањина и јемчи посебну заштиту националним мањинама ради остваривања потпуне равноправности и очувања њиховог идентитета (члан 14.); да достигнути ниво људских и мањинских права не може се смањивати (члан 20. став 2.); да се јемчи аутономија универзитета, високошколских и научних установа који самостално одлучују о свом уређењу и раду, у складу са законом (члан 72.); да припадници националне мањине имају право на школовање на свом језику у државним установама и установама аутономних покрајина и да се у складу са Уставом, на основу закона покрајинским прописима могу установити додатна права припадника националних мањина (члан 79.); да аутономне покрајине, у складу са законом, уређују питања од покрајинског значаја у области просвете (члан 183. став 2. тачка 3.); да аутономна покрајина има изворне приходе којима финансира своје надлежности (члан 184. став 1.).

Статутом Аутономне покрајине Војводине („Службени лист АП Војводине“, број 20/14) прописано је да се у складу са Уставом, на основу закона покрајинским прописима могу установити додатна права националних мањина – националних заједница (члан 21.); да је АП Војводина надлежна за вршење поред других послова и послове просвете, спорта и културе, тако да уређује питања од покрајинског значаја у покрајинском, основном, средњем и високом образовању, у складу са законом; да уређује питања од покрајинског значаја у обезбеђивању остваривања права на образовање на матерњем језику припадницима националних мањина – националних заједница на територији АП

Војводине на свим нивоима образовања, у складу са законом (члан 27. став 1. тачка 9. ал. 1. и 4.); да скупштина доноси покрајинске скупштинске одлуке, резолуције, декларације, препоруке, закључке и друге акте (члан 31. став 1. алинеја 2.).

Законом о утврђивању надлежности Аутономне покрајине Војводине („Службени гласник РС“, број 99/09) утврђују се надлежности Аутономне покрајине Војводине и уређују друга питања од значаја за положај АП Војводине (члан 1.). Одредбом члана 38. Закона прописано је да Аутономна покрајина Војводина, преко својих органа, ближе уређује и обезбеђује остваривање права националних мањина на територији АП Војводине на образовање на матерњем језику, на свим нивоима образовања, у складу са законом.

Законом о високом образовању („Службени гласник РС“, бр. 76/05, 100/07, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13 и 99/14) уређује се систем високог образовања, услови и начин обављања делатности високог образовања, финансирање, као и друга питања од значаја за обављање ове делатности (члан 1.). Одредбом члана 80. ст. 2. и 3. прописано је да високошколска установа може организовати полагање испита и изводити студије, односно поједине делове студија, као и организовати израду и одбрану завршног, магистарског и специјалистичког рада и докторске дисертације на језику националне мањине и на страном језику, у складу са Статутом (став 2.); да високошколска установа може остваривати студијски програм на језику националне мањине и на страном језику уколико је такав програм одобрен, односно акредитован (став 3.). Такође, Законом је прописано да кандидат за упис на студије првог степена полаже пријемни испит или испит за проверу склоности и способности, у складу са општим актом самосталне високошколске установе (члан 85. став 1. Закона).

Из наведених одредаба Устава произлази да припадници националних мањина имају право на школовање на свом језику у државним установама и установама аутономних покрајина и да се у складу са Уставом, на основу закона покрајинским прописима могу установити додатна права припадника националних мањина као и да аутономне покрајине у складу са законом уређују питања од покрајинског значаја у области просвете. Такође, из одредаба Статута Аутономне покрајине Војводине следи да се у складу са Уставом, на основу закона покрајинским прописима могу установити додатна права националних мањина – националних заједница као и да у складу са законом аутономне покрајине уређују питања од покрајинског значаја у обезбеђивању остваривања права на образовање на матерњем језику припадницима националних мањина – националних заједница на територији Аутономне покрајине Војводине на свим нивоима образовања у складу са законом.

Полазећи од наведеног, и да је одредбом члана 38. Закона о утврђивању надлежности АП Војводине, одређена једна од изворних надлежности АП Војводине да преко својих органа ближе уређује и обезбеђује остваривање права националних мањина на територији АП Војводине на образовање на матерњем језику, на свим нивоима образовања, које мора бити у складу са законом, Уставни суд налази да је сагласно наведеним уставним, статутарним и законским овлашћењем Скупштина Аутономне покрајине Војводине оспореном Покрајинском скупштинском одлуком ближе уредила питање које законом није непосредно уређено, а везано је за област образовања на матерњем језику националне мањине. Стога, по налажењу Уставног суда,

прописивање права кандидата на полагање пријемног испита, односно испита за проверу склоности и способности за упис на високошколску установу на територији АП Војводине на матерњем језику, односно језику националне заједнице на коме је кандидат стицао средње образовање не представља „повреду“ Устава и закона. Уставни суд истиче да Закон о високом образовању у одредби члана 80. став 2. не уређује питање полагања пријемног испита на језику националне мањине, већ полагање испита и извођење студија, појединих делова студија као и израду и одбрану завршног магистарског и специјалистичког рада и докторске дисертације на језику националне мањине лица која имају статус студента. Такође, Уставни суд истиче да иако је одредбом члана 85. став 1. Закона, уређено полагање пријемног испита или испита за проверу склоности и способности у складу са општим актом самосталне високошколске установе оно се односи на организацију полагања пријемног испита у смислу шта се полаже, како се полаже и који испити се полажу и не односи се на језик на коме се пријемни испит полаже. Из наведених разлога не стоје наводи иницијатора да је оспореном Покрајинском скупштинском одлуком „повређен“ члан 72. Устава и члан 38. Закона о утврђивању надлежности Аутономне покрајине Војводине, нити да је оспорена Покрајинска скупштинска одлука несагласна члану 80. став 2. Закона о високом образовању.

Имајући у виду изложено, Уставни суд је сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 5) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, бр. 109/07, 99/11 и 18/13 – Одлука УС), иницијативу одбацио као очигледно неосновану.

У складу са изложеним Уставни суд је, на основу одредаба члана 42в. став 1. тачка 2) и члана 47. став 2. Закона о Уставном суду, донео Закључак као у изреци.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА
Весна Илић Прелић, с.р.

За тачност отправка:
Б. Радоковић

